

Vår ref.: HA
Deres ref.: 21/1472

Vår dato: 30.09.2024
Deres dato:

Skjervøy kommune
Kvænanen kommune
Nordreisa kommune

posttilteknisk@skjervoy.kommune.no

21/1472 - Innspill til planforslag - kystsoneplan

Norges Kystfiskarlag viser til høring av kystsoneplan for Kvænanen, Nordreisa og Skjervøy kommuner.

Ved utarbeidelse av kommuneplan for sjø og kystsonen er Kystfiskarlaget opptatt av at det gjøres en helhetlig kartlegging av områder som er viktig for fiskeri og av særlige sårbare områder, og at det i disse områdene gjøres tiltak for å unngå arealbeslag og forurensing. Det bør vurderes å avsette disse områdene til særskilte fiske og natur-områder. I kommuner hvor det tilrettelegges for akvakultur, bør det også gjøres en helhetlig vurdering av hele kommunens sjøareal, og over hvilke områder som er mest egnet for dette formålet.

Erfaring viser at villfisk forsvinner fra områdene som tilgrises av slam fra oppdrett, og det har i nyere tid blitt lagt fram betydelig antall forskningsresultater som viser at kjemikalier som brukes i forbindelse med lakselusbekjemping skader marint liv. Kystfiskarlaget er derfor opptatt av at det ikke legges til rette for akvakultur innenfor eller i umiddelbar nærhet til registrerte gytefelt/gyteområder eller beite og oppvekstområder for fisk, og at tilrettelegging for oppdrett i nærhet til viktige fiske- og låssettingsplasser foregår i dialog med den lokale fiskeflåten.

Vi mener planforslaget med fordel kunne vært mer fremtidsrettet og tilrettelagt for etablering av fiskeoppdrett i lukkede anlegg i sjø. Disse har ikke samme miljøbehov som åpne anlegg, og vil dermed ikke fortrenge fiskernes aktivitet gjennom sin plassering. Vi vil oppfordre kommunene i det videre arbeidet å se til lokaliteter som er avvirket på grunn av dårlige bunnresultater er avvirket og avsette disse til bruk for utslippsfri eller utslippsbegrensende teknologi. Det viktigste problemet for de som i dag driver utslippsfritt er tilgang på areal, og det å revitalisere og avsette områder hvor havbunnen allerede er ødelagt for fiskeriaktivitet til havbruk kan være et grep som vil bidra til økt vekst i lukkede anlegg.

Det vises for øvrig til landsmøtevedtak fra Norges Kystfiskarlags landsmøte 18.09.2024:

Norges Kystfiskarlag ser at veksten i havbruksnæringen legger press på villfiskens leveområder og habitater, og mener havbruksnæringen så raskt som mulig må fases over i utslippsfrie anlegg. Dette muliggjør plassering utenfor fiskefeltene og gir barrierer mot villfisken. Produksjonsvekst for konvertering til anlegg med lav- eller nullutslipp kan være et incentiv som gir vilje til endring. For torskeoppdrett er det viktig at krav om barrierer kommer på plass snarest for å unngå risiko for sykdomsoverføring til villfisken. En slik løsning vil sikre sameksistens og bærekraft i fjordene våre.

Vurdering av konsekvensutredning

Norges Kystfiskarlag mener den vedlagte konsekvensutredningen ikke redegjør for planforslagets konsekvenser for fiskerinæringen. Vi kjenner oss overhode ikke igjen i den situasjonsbeskrivelsen som foreligger i disse utredningene relatert til fiskeri, da enkle søk på åpne kilder viser betydelig større fiskeriaktivitet i de fleste områdene som forsøkes avsatt til havbruk. Med så store feil og mangler i datagrunnlaget på fiskeri spør vi oss om kvaliteten på de andre parametere i utredningen er like mangelfull. Det vises til at Fiskeridirektoratet har konkludert med en rekke innsigelser til planen og konsekvensutredningen, samt påpekt omfattende mangler i det som er forelagt i høringen. Norges Kystfiskarlag støtter Fiskeridirektoratets omfattende kritikk av planen og mener på bakgrunn av dette at både planforslaget og konsekvensutredningen må trekkes tilbake og utarbeides på nytt. Kystfiskarlaget anser at konsekvensutredningen slik den nå foreligger ikke gir relevante beslutningstakere forsvarlig kunnskapsgrunnlag for å fatte beslutninger om de (til tider svært inngripende) foreslåtte tiltakene i planforslaget.

Norges Kystfiskarlag er særlig opptatt av at det eksisterer store interessekonflikter mellom fiskerinæringen og etablering av akvakultur i området. Vi kan ikke se at det er gjort reelle vurderinger eller avveiinger av disse konfliktene i planforslaget, utover en løs og grunnløs påstand om at det ikke foreligger interessekonflikter. Særlig er konsekvensvurderingen for planens enkeltinnspill svært mangelfull hva gjelder utredning av påvirkning og konsekvenser for fiskeriene i de berørte områdene. Nord-Troms er et område av særdeles høy betydning for norske fiskerier – fiskeriaktiviteten i regionen er høy store deler av året og er av stor viktighet både lokalt og nasjonalt. Det er derfor svært oppsiktsvekkende at den fremlagte konsekvensutredningen i så liten grad tar hensyn til disse interessene i planarbeidet. Fiskeridirektoratet påpeker store mangler i konsekvensutredningen av særlig enkelttiltakene VA04 Ytre Vassnesbukta og VA10 Spildra hva gjelder konsekvenser for fiskeri, fiskebestander og marint miljø i tillegg til innsigelse på flere av bestemmelsene i planen. I tillegg kjenner vi oss, som tidligere nevnt, ikke igjen i den generelle virkelighetsbeskrivelsen av fiskeaktivitet i konsekvensutredningen. Haukøya Vest er et godt eksempel hvor det tidligere har vært forsøkt søkt om dispensasjon for etablering av akvakultur, men som endte med krass kritikk fra Statsforvalteren i klagebehandlingen som følge av fiskeriaktivitet i området. Med hensyn til de påpekte mangler mener Norges Kystfiskarlag konsekvensutredningen ikke kan godkjennes som kunnskapsgrunnlag når planforslaget skal vurderes av de aktuelle beslutningstakere.

Norges Kystfiskarlag støtter også Fiskeridirektoratets kritikk av bruken av flerbuksområder i planforslaget. Akvakultur innebærer i samtlige tilfeller eksklusiv bruk og lar seg i liten grad kombineres med f.eks. fiskeriaktivitet. Norges Kystfiskarlag erfarer dessverre en tydelig tendens til at fiskere til stadighet fortrenses og taper fiskefelt i konkurranse med annen

næringsvirksomhet, især oppdrett. Vår erfaring er at oppdrettsnæringen og enkelte kommuner har et liberalt forhold til bruk av dispensasjon fra kommuneplanene, og at disse ofte innfris for å gi plass til økt oppdrettsvirksomhet, på tross av at slike dispensasjoner kun kan gis i spesielle tilfeller hvor det ikke foreligger konflikter med andre interesser og hvor hensikten med planformålet ikke blir tilsidesatt. Vi anser den forelagte arealplanens forslag om å innlemme akvakultur som en del av flerbruksområder som et forsøk på å omgå denne dispensasjonsprosessen. Akvakultur i flerbruksområder vil medføre manglende forutsigbarhet all den tid nyetablering av akvakulturområder ofte representerer konflikt med fiskerinæringen. Vi mener planforslaget med fordel kunne understreket at dersom akvakultur inngår som del av flerbruksområder vil ikke kommunen ha beslutningsmyndighet til å vedta/avslå søknader om oppdrettsanlegg i disse områdene. Således vil eventuelle nye oppdrettstillatelser mangle lokal forankring.

Vurdering av medvirkningsprosessen

Utarbeidelsen av planen er gjennomført uten å involvere hverken fiskere eller fiskeriorganisasjoner. Norges Kystfiskarlag mener dette er en høyst kritikkverdig praksis. Vanlig praksis med slike planer er at det nedsettes brukerutvalg hvor alle interesser kommer til orde og kan bidra både til en god prosess og med kunnskap. I denne planprosessen er det kun havbruksnæringa som har kommet til orde, og det har skapt en betydelig skjevbalanse i prosessen.

Plan og bygningsloven er svært tydelig på kommunenes plikt til å sørge for medvirkning. Vi vil påpeke tydelig at kommunene ikke har overholdt denne plikten overfor fiskerne og andre brukergrupper. En rekke gode fiskeområder foreslås beslaglagt til evig tid i denne planen. Kommunene i Nord-Troms har også et særskilt ansvar for å inkludere og ivareta den minste flåten i forhold til sjøsamiske rettigheter. Disse rettighetene er definert i lovverket men foreløpig ikke rettsavklart. Dette er eksempel på tema fiskerne kunne bragt inn i prosessen dersom kommunene hadde bidratt til aktiv medvirkning. Havbruksnæringen ønsker å vokse i nord, og dette vil aktualisere tematikken rundt disse rettighetene. En rettsavklaring kan like gjerne komme i Kvæningen som i Nesseby eller Fosen.

Konklusjon

Norges Kystfiskarlag mener de overnevnte mangler ved planforslaget og konsekvensutredningene er såpass omfattende at vi ikke anser kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig til å vurdere forslagene og dermed komme med innspill til planen, herunder innspill til enkelttiltakene i planforslaget. Vi avviser derfor hele planforslaget i sin nåværende form. Vi stiller oss bak Fiskeridirektoratets høringsuttalelse i saken og forutsetter at et nytt planforslag i sin helhet kommer på ny høring.

I forkant av videre prosess med denne planen, med en konsekvensutredning som mest fremstår som et bestillingsverk, og totalt mangler medvirkningsprosess fra andre enn havbruksnæringa, hevder vi at utgangspunktet har så betydelige brudd på lovverket at prosessen må startes på nytt.

Forutsatt at en ny høring og prosess retter opp i de mangler som vi og Fiskeridirektoratet har påpekt vil vi kunne komme med utfyllende innspill til de deler av planforslaget som berører fiskerinæringen på et senere tidspunkt.

Med vennlig hilsen
NORGES KYSTFISKARLAG

Hanna Arctander
daglig leder

Tom Vegar Kiil
leder

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.

Kopi:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark